

Nr 86

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske jämte motion i ämnet.

Genom en den 16 oktober 1970 dagtecknad proposition, nr 176, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådana ändringar i fiskerättslagen att reglerna om rätt till fiske vid kusten av Stockholms, Uppsala och Södermanlands län anpassas till den nya länsindelningen för dessa län.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske

Härigenom förordnas, att 6 och 7 §§ lagen (1950:596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Vid kusten av Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Gävleborgs och Uppsala län må varje svensk medborgare i enskilt vatten

Vid kusten av Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län *samt vid kusten av Uppsala län med undantag av Östhammars*

(Nuvarande lydelse)

bedriva fiske med rörligt redskap, dock ej efter lax.

(Föreslagen lydelse)

kommun må varje svensk medborgare i enskilt vatten bedriva fiske med rörligt redskap, dock ej efter lax.

7 §.

Vid kusten av Stockholms och Södermanlands län må varje svensk medborgare i enskilt vatten som har större djup än sex meter bedriva fiske efter strömming och skarpsill med skötar och sillnät, vilka äro att hänföra till rörliga redskap; dock är i Södermanlands län under tiden från och med den 1 april till och med den 30 september strömmings- och skarpsillfisket förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill tvåhundra meter från fastlandet eller från ö av minst etthundra meters längd.

Vid kusten av *Östhammars kommun i Uppsala län och vid kusten av Stockholms och Södermanlands län* må varje svensk medborgare i enskilt vatten som har större djup än sex meter bedriva fiske efter strömming och skarpsill med skötar och sillnät, vilka äro att hänföra till rörliga redskap; dock är i *Hölö och Mörkö församlingar av Stockholms län och i Södermanlands län* under tiden från och med den 1 april till och med den 30 september strömmings- och skarpsillfisket förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill tvåhundra meter från fastlandet eller från ö av minst etthundra meters längd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Motionsyrkande

I samband med propositionen har utskottet behandlat en *i anledning av propositionen* väckt motion, nämligen

motionen II: 1516 av herr Lundberg, vari hemställes

”att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 176 med förslag till lag om ändring i lagen om rätt till fiske, samt att nuvarande lydelse av 6 och 7 §§ bibehålles, och att därmed Östhammarområdets införlivande med Uppsala län innebär att svensk medborgare äger rätt att vid kusten bedriva fiske med rörligt redskap, dock ej efter lax”.

Inledning

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anför i propositionen inledningsvis följande.

I skrivelse den 21 september 1970 har fiskeristyrelsen föreslagit vissa ändringar i lagen (1950: 596) om rätt till fiske, i fortsättningen kallad fiskerättslagen. Förslaget innebär att lagens bestämmelser om fritt fiske vid

kusten av Stockholms, Uppsala och Södermanlands län anpassas till den nya länsindelning för dessa län som skall gälla fr. o. m. den 1 januari 1971. Fiskeristyrelsen har även redovisat yttrande i ärendet från fiskeriintendenten i Österhavets distrikt.

Efter remiss har yttranden över framställningen avgetts av kammarkollegiet och länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län. Länsstyrelserna har bifogat yttrande från vederbörande lantbruksnämnd.

Enligt 1 § *lagen (1950: 595) om gräns mot allmänt vattenområde* är vattenområde i havet allmänt (allmänt vatten) om det ej ingår i fastigheterna (enskilt vatten).

Fiskerättslagen tillåter varje svensk medborgare att fiska med rörligt redskap i allmänt vatten (2 §).

I enskilt vatten får som regel fiske bedrivas endast av jordägaren eller den som enligt avtal, urminnes hävd, dom eller skattläggning eller på annan särskild grund har rätt till det (5 §). Från denna regel finns en rad delvis mycket långtgående undantag om fritt fiske vid havskusterna (6—15 §§) och i de fem största insjöarna (16—20 §§).

Vid kusten av Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Gävleborgs och Uppsala län får varje svensk medborgare fiska i enskilt vatten med rörligt redskap, dock inte efter lax (6 §).

Vid kusten av Stockholms och Södermanlands län får varje svensk medborgare i enskilt vatten som är djupare än sex meter fiska strömming och skarpsill med skötar och sillnät, om de är rörliga redskap. I Södermanlands län är dock strömmings- och skarpsillfisket under viss tid förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från ö av minst 100 meters längd (7 §).

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 oktober 1969 skall bl. a. områdena för Östhammars stad den 1 januari 1971 föras över från Stockholms län till Uppsala län. Vidare skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 februari 1970 bl. a. området för Hölö landskommun den 1 januari 1971 ej längre tillhöra Södermanlands län utan förläggas till Stockholms län.

Fiskeristyrelsen föreslår i sin skrivelse att de nyss nämnda ändringarna bör leda till att 6 och 7 §§ *fiskerättslagen* anpassas till den nya länsindelningen och hänvisar därvid till ett yttrande från *fiskeriintendenten i Österhavets distrikt*, där denne anför.

Ur fritidsfiskets synpunkt kan det vara fördelaktigt om nuvarande bestämmelser för Uppsala län utsträcks att gälla även för det inkorporerade området, då ju härigenom ytterligare fiskevatten skulle bli allmänt tillgängligt. Nämnas kan dock att möjligheterna att bedriva fritidsfiske inom området för närvarande torde vara goda till följd av en relativt omfattande fiskekortsförsäljning. Tveksamt är om yrkes- och binäringsfisket skulle vinna på ett vidgat fritt fiske på enskilt vatten inom området. Detta redovisade år 1969 ett 40-tal yrkesfiskare och ett 20-tal binäringsfiskare. Det väsentligaste fisket är strömmings- och torskfisket, som huvudsakligen bedrivs på områ-

den som inte hänförs till enskilt vatten. Fångstvärdet av dessa fiskslag uppgick till ungefär 210 000 kr. år 1969. Fångstvärdet av övriga fiskslag var samma år ungefär 47 000 kr. Detta fiske sker väsentligen på enskilt vatten, disponerat av fiskeutövarna.

För bibehållandet av nuvarande fiskerättsliga bestämmelser för kustavsnittet i fråga även efter inkorporering talar bl. a. att det kan sägas ingå i Stockholms skärgård och en uppdelning av denna i två delar med skilda bestämmelser i detta avseende torde medföra stora olägenheter, då man ju sedan gammalt betraktar Stockholms skärgård som en enhet i fiskerättsavseende. Också ur fiskevårdssynpunkt torde det vara fördelaktigt om gällande fiskerättsbestämmelser framgent kunde tillämpas för det berörda kustavsnittet. Härtill kommer att en begränsning av den enskilda fiskerätten torde medföra jämförelsevis betydande ersättningsanspråk mot statsverket.

Nämnas kan i sammanhanget att en uppdelning av ett län (t. ex. Blekinge) eller ett landskap (t. ex. Skåne) i områden med skilda fiskerättsbestämmelser redan nu förekommer i fiskerättslagen.

Länsgränsändringar som berör kustområden kommer förutom i ovan nämnda fall att ske mellan Stockholms och Södermanlands län samt mellan Östergötlands och Kalmar län.

När det gäller de två sistnämnda länen medför gränsändringen att den nordligaste delen av Kalmar läns kustområde förs till Östergötland. Någon ändring i fiskerättsavseende är dock inte aktuell här, då enligt 8 § fiskerättslagen samma bestämmelser om fritt fiske i enskilt vatten gäller för Östergötlands län och norra delen av Kalmar län.

Vad beträffar överförandet av Hölö landskommun från Södermanlands till Stockholms län uttalar fiskeriintendenten att det innebär att västra delen av Himmerfjärden och därmed hela fjärden kommer att ingå i Stockholms län. Fiskeriintendenten anser det från den fiskande allmänhetens synpunkt lämpligt att det område som inkorporeras med Stockholms län får samma fiskerättsliga bestämmelser som länet i övrigt.

Styrelsen anser i likhet med fiskeriintendenten att övervägande skäl — främst statsfinansiella — talar för att ändring av fiskerätten inom det kustområde av Stockholms län som skall överföras till Uppsala län ej vidtas. I motsats till fiskeriintendenten anser styrelsen att fiskerätten inom Hölö kommun som kommer att överföras från Södermanlands till Stockholms län ej heller bör ändras. Även här anser styrelsen främst statsfinansiella skäl tala för att nuvarande rättsläge bibehålls.

Remissinstanserna tillstyrker fiskeristyrelsens förslag.

Departementschefen

Från huvudregeln i fiskerättslagen att fiske i enskilt vatten får bedrivas endast av den som innehar den enskilda fiskerätten finns flera undantag som medger viss fiskerätt för varje svensk medborgare. Rätten till fritt fiske i enskilt vatten är inte likformigt reglerad utefter hela kusten utan särbestämmelser gäller för olika kuststräckor.

Utefter hela norrlandskusten och kusten av Uppsala län är fisket med rörliga redskap fritt utom i fråga om lax. Vid kusten av Stockholms och Södermanlands län är det fria fisket i enskilt vatten inskränkt till vatten som har större djup än sex meter och får endast avse strömming och skarp-sill med skötar och sillnät, om de är rörliga redskap.

Kungl. Maj:t har den 24 oktober 1969 beslutat om ändring i länsindelningen i fråga om Stockholms och Uppsala län, innebärande bl. a. att områdena för Östhammars stad den 1 januari 1971 skall föras över från Stockholms till Uppsala län. Vidare har Kungl. Maj:t den 13 februari 1970 förordnat att bl. a. området för Hölö landskommun den 1 januari 1971 ej längre skall tillhöra Södermanlands län utan förläggas till Stockholms län.

Om de för Uppsala län gällande fiskebestämmelserna får gälla även områdena för Östhammars stad när områdena förs över från Stockholms till Uppsala län, skulle detta sannolikt föranleda betydande ersättningskrav från fiskerättsägarnas sida. Dessutom skulle den ökade konkurrensen från fritidsfiskets sida antagligen medföra olägenheter för yrkesfisket. I likhet med fiskeristyrelsen och remissinstanserna anser jag det därför lämpligt att de bestämmelser om fiske i enskilt vatten som f. n. gäller för bl. a. Östhammars stad — fr. o. m. den 1 januari 1971 Östhammars kommun — skall gälla för området även efter den 31 december 1970 när området överförs till Uppsala län.

Mellan Stockholms och Södermanlands län är skillnaden i fiskehänseende den att i Södermanlands län under viss tid av året strömmings- och skarp-sillfisket är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från ö av minst 100 meters längd. Ändringen i länsindelningen innebär att området för Hölö landskommun förs över från Södermanlands till Stockholms län. Fiskeriintendenten i Österhavets distrikt har anfört att detta innebär att västra delen av Himmerfjärden och därmed hela fjärden kommer att ingå i Stockholms län. Intendenten har därför ansett det från den fiskande allmänhetens synpunkt lämpligt att området för Hölö landskommun får samma fiskerättsliga bestämmelser som Stockholms län i övrigt. Fiskeristyrelsen har däremot, med instämmande av remissinstanserna, ansett att främst statsfinansiella skäl talar för bibehållande av de nu gällande bestämmelserna för området för Hölö landskommun också efter det att kommunen från den 1 januari 1971 förts över till Stockholms län. Av samma skäl som jag tidigare redogjort för i fråga om områdena för Östhammars stad ansluter jag mig till styrelsens förslag. Hölö landskommun omfattar Hölö och Mörkö socknar. Jag anser det mindre lämpligt att anknyta regeln till Hölö landskommun, eftersom den kommer att uppgå i Södertälje kommun den 1 januari 1971. Inte heller är det praktiskt att använda uttrycket socken, som ju upphör att vara registerområde i det nya fastighetsregistret. Jag föreslår därför att regeln i stället anknyts till församlingsbegreppet på samma sätt som man vid indelningen av länen i kommunblock

och vid kommunsammanläggningar hänför sig till gällande församlingsindelning i de fall när blocket eller den nybildade eller vidgade kommunen omfattar del av kommun.

Vad jag i det föregående förordat innebär sammanfattningsvis att den ändrade länsindelningen inte f. n. bör leda till saklig ändring i gällande bestämmelser om fiske i enskilt vatten. För att detta resultat skall nås måste vissa ändringar göras i 6 och 7 §§ fiskerättslagen.

Lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1971.

Motionen

Motionären anför bl. a. att inom Uppsala läns landsting förutsatts att Östhammarsområdet i fråga om hälso- och sjukvård m. m. samt fritidsmöjligheter skall behandlas på samma sätt som länets innevånare i övrigt. Motionären erinrar om att i propositionen som skäl för att Östhammar skulle sättas på "undantag" anføres att om likartad fiskerätt får gälla för områdena för Östhammars stad, skulle detta sannolikt föranleda betydande ersättningskrav från fiskerättsägarnas sida. Vidare har anförts att främst statsfinansiella skäl talar för att de nu gällande bestämmelserna bibehålls i sak. Enligt motionären kan — på grunder som närmare utvecklas i motionen — icke anföras vare sig sakliga eller ekonomiska skäl för att samtidigt som Östhammar överförs till Uppsala län den 1 januari 1971 utesluta kommunen från den gemenskap ett län måste eftersträva. Det finns därför enligt motionären ingen anledning för riksdagen att godkänna propositionen. Östhammarsområdet är en förnämlig fritids- och rekreationsort, där även s. k. obesuttna kunnat tillgodogöra sig rekreation och avkoppling i vårt stressamhälle, och det finns inga skäl att utestänga dem från dessa naturvärden, framhåller motionären.

Beträffande den fullständiga motiveringen hänvisar utskottet till den tryckta motionen.

Utskottet

På skäl som närmare framgår av den föregående redogörelsen föreslås sådana ändringar i 6 och 7 §§ fiskerättslagen att gällande bestämmelser om fiske i enskilt vatten vid kusten av Stockholms, Uppsala och Södermanlands län kommer att bestå då länsindelningen för dessa län ändras fr. o. m. den 1 januari 1971.

I motionen II: 1516 av herr Lundberg yrkas avslag på propositionen. Motionären vänder sig främst mot den föreslagna ändringen i 6 § som innebär att de för Uppsala län gällande fiskebestämmelserna inte skall gälla områ-

den för Östhammars stad, då dessa förs över till Uppsala län från Stockholms län. Enligt motionären föreligger varken sakliga eller ekonomiska skäl för att samtidigt som Östhammars kommun överförs till Uppsala län utesluta kommunen från den gemenskap ett län måste eftersträva.

Utskottet har vid sin granskning av lagförslaget ej funnit anledning till erinran mot de bedömningar varpå detta grundas. På grund härav bör motionen inte vinna bifall.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionen II: 1516 bifaller propositionen nr 176.

Stockholm den 17 november 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Svante Kristiansson (s), Ernulf (fp), fröken Ranmark (s), herrar Skårman (fp) och Lidgard (m);

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Ekström (s), Hammarberg (s), Wachmeister (m), Ekvall (s)* och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.